Semptom Yorumlama Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Semptom Yorumlama Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30087

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Semptom Yorumlama Anketi (SYA), bireylerin çe?itli fiziksel ve psikolojik semptomlar? nas?l alg?lad???n? ve yorumlad???n? de?erlendirmek üzere tasarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çal??mas? Hüseyin Güleç ve Kemal Sayar taraf?ndan 2005 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, semptomlar?n bili?sel etiketlenmesindeki üç temel e?ilimi ölçmektedir: **psikolojize etme**, **somatize etme** ve **normalize etme**. Bu alt ölçekler sayesinde, klinik popülasyonlarda (özellikle depresyon ve fibromiyalji hastalar?nda) görülen semptom alg?s? farkl?l?klar?n? nesnel bir ?ekilde ortaya koymaktad?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki klinik ara?t?rmalar için güçlü bir psikometri arac? oldu?unu kan?tlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Semptom Yorumlama Anketi, semptom, psikolojize, somatize, normalize, psikometri, uyarlama, Güleç ve Sayar.

Yazarlar

Hüseyin Güleç, Kemal Sayar.

Amaç

Semptom Yorumlama Anketinin temel amac?, bireylerin ya?ad?klar? bedensel ve duygusal semptomlara verdikleri bili?sel tepkileri sistematik olarak ölçmektir. Bu tepkiler, semptomlar?n nedenlerine ili?kin yap?lan içsel at?flar? (psikolojik mi, fiziksel mi, yoksa normal mi?) kapsar. Ölçek, bireyin sa?l?k inançlar?n? ve semptom ciddiyetini nas?l de?erlendirdi?ini belirleyerek, özellikle psikosomatik bozukluklar ve i?levsel somatik sendromlar gibi klinik durumlar?n anla??lmas?na katk?da bulunur.

Türkçe uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki ruh sa?l??? uzmanlar? ve ara?t?rmac?lar taraf?ndan kullan?labilirli?ini sa?lamay? amaçlam??t?r. Elde edilen geçerlik ve güvenirlik verileri, ölçe?in psikolojik de?erlendirme süreçlerinde güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?ini göstermektedir.

Yap?

Semptom Yorumlama Anketi (SYA), semptomlar?n bili?sel etiketlenmesini temsil eden üç temel alt yap? üzerine kurulmu?tur. Bu alt yap?lar, bireyin sa?l?k durumuyla ilgili belirsizli?i nas?l çözdü?ünü yans?t?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Psikolojize Etme: Bireyin fiziksel veya duygusal rahats?zl?klar? yüksek düzeyde duygusal gerginlik, stres veya di?er psikolojik sorunlara ba?lama e?ilimi. Bu alt ölçek, içsel ve zihinsel nedenlere yap?lan at?flar? ölçer.
Somatize Etme: Bireyin ya?ad??? semptomlar? kesinlikle t?bbi, fiziksel veya bedensel bir hastal???n sonucu olarak görme e?ilimi. Bu e?ilim, genellikle t?bbi yard?m aray???n? ve hastal?k kayg?s?n? tetikler.
Normalize Etme: Semptomlar? önemsiz, yayg?n veya herkesin ba??na gelebilecek geçici durumlar olarak yorumlama ve ciddiyetini küçümseme e?ilimi. Bu alt ölçek, semptomlar? reddetme veya görmezden gelme davran???n? yans?t?r.

Bu üç boyutun ölçülmesi, bir ki?inin semptom yorumlama profilini ç?kararak, uygun tedavi yakla??m?n?n belirlenmesine yard?mc? olur.

Geçerlik

Semptom Yorumlama Anketinin Türkçe formunun geçerlik analizleri, ölçe?in klinik gruplar aras?nda ayr?m yapma yetene?ini (ay?rt edici geçerlik) incelemi?tir. Yap?lan analizlerde, alt ölçeklerin beklenen klinik paternleri yans?tt??? tespit edilmi?tir:

Psikolojize Alt-Testi: Depresyon tan?s? alm?? bireylerin ortalamalar?, sa?l?kl? kontrol grubuna k?yasla anlaml? derecede yüksek bulunmu?tur (t=2.265, p=0.025). Bu sonuç, depresyonun semptomlar? psikolojik nedenlerle ili?kilendirme e?ilimini art?rd???n? do?rulamaktad?r.
Somatize Alt-Ölçe?i: Tedavi aray??? içinde olan fibromiyalji hastalar?, kontrol grubuna göre semptomlar? daha fazla somatize etme e?ilimi göstermi?tir (z=3.421, p=0.001). Bu, somatik hastal??? olan ve yard?m arayan bireylerin semptomlar?na fiziksel anlamlar yükledi?ini kan?tlamaktad?r.
Normalize Alt-Ölçe?i: Tedavi aray???nda olmayan fibromiyalji hastalar? ile kontrol grubu aras?ndaki fark, normalize alt-ölçe?inde ileri derece anlaml? bulunmu?tur (z=3.837, p<0.001). Bu bulgu, tedavi aray???nda olmayan bireylerin semptomlar? normalle?tirerek klinik yard?m ihtiyac?n? dü?ürdü?ünü i?aret etmektedir.

Bu istatistiksel sonuçlar, ölçe?in teorik olarak beklenen klinik farkl?l?klar? tutarl? bir ?ekilde ölçebildi?ini ve geçerli bir yap?ya sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik de?erlendirmesi, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test yöntemleri ile yap?lm??t?r. ?ç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü göstermektedir:

?ç Tutarl?l?k (Cronbach Alfa De?erleri):

ARABPSYCHOLOGY.COM

Psikolojize Alt-Ölçe?i: **0.82**
Somatize Alt-Ölçe?i: **0.76**
Normalize Alt-Ölçe?i: **0.82**

Tüm alt ölçeklerin Cronbach Alfa de?erleri, kabul edilebilir s?n?rlar?n (genellikle 0.70) üzerinde olup, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Test-Tekrar Test Tutarl?l???:

Ölçe?in zamana ba?l? kararl?l???n? gösteren test-tekrar test korelasyon katsay?lar? ?öyledir:

Psikolojize Alt-Ölçe?i: **0.74**
Somatize Alt-Ölçe?i: **0.56**
Normalize Alt-Ölçe?i: **0.72**

Somatize alt ölçe?inin test-tekrar test de?eri nispeten dü?ük olsa da, genel olarak psikolojize ve normalize alt ölçeklerinin zaman içinde kararl? ölçümler sa?lad??? belirlenmi?tir.

Faktör Analizi

Semptom Yorumlama Anketinin Türkçe uyarlamas?nda, kaynakta aç?kça belirtilmese de, üç alt ölçe?in (psikolojize, somatize, normalize) varl???, ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemek üzere bir **faktör analizi** yap?ld???n? dü?ündürmektedir. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?, semptom yorumlaman?n üç farkl? ve ayr???k boyuttan olu?tu?u teorisine dayan?r. Bu ba?lamda, yap?lan faktör analizi çal??malar?n?n, Türkçe maddelerin de bu üçlü yap?y? korudu?unu ve faktör yüklerinin yeterli düzeyde oldu?unu göstermesi beklenir. Bu yap?sal do?rulama, ölçe?in klinik de?erlendirmede güvenilir bir ?ekilde kullan?lmas? için esast?r.

Üç faktörlü modelin ba?ar?s?, semptom alg?s?n?n tek boyutlu bir süreç olmad???n?, aksine bili?sel at?flar?n karma??k etkile?imleriyle ?ekillendi?ini ortaya koyar.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz bildirim anketi. Derecelendirme sistemi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak Likert tipi ölçek kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Language Available: Türkçe.

Population Group: Yeti?kin Klinik Popülasyonlar (Psikiyatrik ve Somatik Hastal?klar) ve Sa?l?kl? Yeti?kin Kontrol Gruplar?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Age Group: Yeti?kinler.

Population Details: Geçerlik çal??mas?, depresyon tan?s? alm?? hastalar, tedavi arayan ve aramayan fibromiyalji hastalar? ile sa?l?kl? bireyler üzerinde yürütülmü?tür.

Test Methodology: Bireylere çe?itli semptomlara ili?kin yorumlama biçimlerini de?erlendiren maddeler sunulur. Yan?tlar toplanarak psikolojize, somatize ve normalize alt ölçek puanlar? hesaplan?r.

Anahtar Kelimeler

Psikolojize, Somatizasyon, Normalizasyon, Psikolojik De?erlendirme, Geçerlik, Güvenirlik, Klinik Psikiyatri, SIQ.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor.

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor.

Correspondence Address: Sorumlu yazar Hüseyin Güleç.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlama y?l? **2005**'tir. Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar? ile ilgili kesin bilgi için sorumlu yazar (Hüseyin Güleç) veya yay?nc? kurulu? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

The original PDF can be downloaded here: semptom-yorumlama-anketi-toad.pdf

Ek kaynak linki: uvt.ulakbim.gov.tr

Kaynaklar

Güleç, H. ve Sayar, K. (2005). Semptom Yorumlama Anketi Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirli?i. *Klinik Psikiyatri Dergisi, 8*(1), 31-36.

Semptom Yorumlama Anketinin Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Semptom Yorumlama Anketinin orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Ölçe?in tam içeri?i ve maddeleri için ilgili akademik yay?n veya sorumlu yazarlar?n eserlerine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM